

Handläggare
Isabelle Zachrisson
Telefon: 0850830130

Till
Kyrkogårdsnämnden

Verksamhetsplan 2025 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2024 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer
2. Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 1,0 mnkr.
3. Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 4,8 mnkr.

Innehållsförteckning

Inledning	4
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	11
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	18
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	23

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	31
Redovisning av ekonomi.....	33
Nämndens ekonomiska förutsättningar	33
Investeringar	33
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	35
Resultatenheter	35
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	35
Budgetjusteringar.....	35
Omslutningsförändringar	35
Medel för lokaländamål.....	35
Övriga ekonomiska redovisningar.....	35
Systematiskt kvalitetsarbete.....	36
Övrigt	37

Bilagor rekvideras från kyrkogårdsförvaltningen@stockholm.se

Bilaga 1: Bilaga 1 Beräkning CO2reduktion

Bilaga 2: bilaga-3b---ansokan-om-budgetjusteringar-for-sarskilda-andamal---investeringar (1)

Bilaga 3: KN VP 2025

Bilaga 4: bilaga-2---plan-for-upphandling-2025-2027 (1)

Bilaga 5: Lokalt system för internkontroll vid kyrkogårdsförvaltningen 2025

Bilaga 6: Kompetensförsörjningsplan 2025-2027

Inledning

Verksamhetens omfattning

Kyrkogårdsnämnden är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholm. Kyrkogårdsnämnden ska verka för att alla, oavsett livsåskådning, kan erbjudas den begravningsceremoni och det gravskick som önskas. Här avses vanligt kistgrav, urngrav, askgravplats, askgravlund eller minneslund.

Nämnden äger och förvaltar stadens begravningsplatser, upplåter gravplatser, ställer ceremonilokaler till allmänhetens förfogande samt svarar för stadens krematorier.

Verksamheten består av tre huvudområden: begravningsverksamhet, ansvar för att skydda och bevara kulturhistoriska värden samt serviceverksamhet det vill säga skötsel och plantering på enskilda gravplatser mot ersättning från gravrättsinnehavare. Dessutom ansvarar nämnden för förvaltning av världsarvet Skogskyrkogården i enlighet med UNESCO:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och naturarv.

Kyrkogårdsnämnden ger vidare ekonomisk ersättning till den som innehar enskild begravningsplats och till den som förvaltar allmän begravningsplats utan att vara huvudman. Med det senare avses församlingar i Svenska kyrkan inom förvaltningens huvudmannaområde.

Verksamheten finansieras av en begravningsavgift som baseras på den kommunalt beskattningsbara inkomsten. Begravningsavgiften uppgår år 2025 till 7 öre per skattekrona. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras i en begravningsfond till nästkommande budgetår.

Nämnden svarar för underhåll av 12 begravningsplatser med 14 ceremonilokaler. Totalt finns inom nämndens ansvar ett 40-tal byggnader, inklusive två krematorier.

Verksamhetsplan för 2025

Samtliga nämnder ska, i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning upprätta en verksamhetsplan med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fattat beslut om.

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget för 2025 och de tre inriktningsmålen:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska arbeta utifrån kommunfullmäktiges angivna inriktningsmål, verksamhetsområdesmål, indikatorer och aktiviteter. Nämndmål tas därefter fram som stödjer och konkretiserar dessa mål. Under rubriken ”Det förväntade resultatet” tydliggörs vilka resultat nämnden eftersträvar att nå under det kommande verksamhetsåret.

Direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser

I budget framkommer direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser, där det finns behov av utvecklade processer och samverkan.

Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Kyrkogårdsnämndens verksamheter styrs, planeras och följs upp i stadens system för integrerad styrning och ledning, ILS, vilket stödjer nämndens verksamheter mot ett tydligt fokus på resultatet för invånarna. Förvaltningen arbetar med systematisk styrning och uppföljning samt med verksamhets- och kvalitetsutveckling. Förvaltningen arbetar för att säkerställa att prognossäkerhet och budgetföljsamhet är god.

Förvaltningen kommer under 2025 att återta delar av verksamheten på Skogskyrkogården i egen regi, bland annat för att säkra den lokala beredskapen. Förvaltningen ska också säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

En levande och hållbar stad

Kyrkogårdsförvaltningen samverkar med berörda fackförvaltningar i planerings- och utvecklingsfrågor för att få en helhetssyn kring utvecklingen av stadens begravningsplatser.

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. Förvaltningen genomför olika förstärkningsåtgärder för att stärka den biologiska mångfalden. Genom att lyfta frågor kopplade till biologisk mångfald tidigt i projekten har förvaltningen möjlighet att förankra arbetet med olika intressenter.

Dialog förs med invånare i syfte att öka demokratisk förankring. För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser genomför förvaltningen olika aktiviteter. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan.

En trygg och säker stad som håller samman

Kyrkogårdsförvaltningen deltar i samverkan med berörda stadsdels- och fackförvaltningar, polis, civilsamhället och lokala näringslivet för att fortsätta utveckla stadens begravningsplatser till trygga och säkra platser.

Förvaltningen fortsätter sin samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, civilsamhället samt andra aktörer, avseende trygghetsarbetet kring Järva begravningsplats som driftsattes under 2024.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att i sitt ansvar som huvudman för kommunens samlade begravningsverksamhet vara ett föredöme då det gäller att famna om invånarnas hela bredd av trostillhörighet, kulturella sedvänjor eller sekulära begravningsval. Stadens begravningsplatser är en del av kulturarvet men fyller samtidigt en funktion som vackra och rofyllda park- och naturmiljöer för stockholmare.

Begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet för den enskildes behov. Nämnden anpassar verksamheten och befintliga anläggningar till en växande befolkning och olika begravningstraditioner. För att möta ett ökat behov av framförallt kistgravplatser invigdes Järva begravningsplats som kommer att byggas ut framgent.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg. Förvaltningen planerar likt föregående år genomföra en särskild satsning, där aspiranter erbjuds praktik/arbetsträning på begravningsplatserna. Förvaltningen tar också emot medarbetare via Stockholmjobb. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper.

Äldre som besöker nämndens anläggningar ska känna sig välkomna, trygga och uppleva en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Under 2025 påbörjar arbetet för att, tillsammans med kulturnämnden och Stockholm Business Region AB, i samråd med kommunstyrelsen, implementera den nationella världsarvsstrategin. Syftet med strategin är att ge en samlad beskrivning av hur Sverige arbetar med Unescos världsarvskonvention samt beskriva hur arbetet ska inriktas framöver. Strategin tydliggör även ansvar och roller i världsarvsarbetet, hur olika nationella och internationella styr signaler bör tillämpas samt hur arbetet bör utvecklas utifrån FN:s Agenda 2030.

Ett arbete med projektering inför restaurering av Skogskrematoriet med de tre kapellen Tron, Hoppet och Det heliga korset, har genomförts och renoveringen för att bevara byggnaden och säkerställa dess kulturhistoriska värde kommer att starta under 2025. Byggtiden är beräknad till knappt två år. Inför detta har dialoger skett med begravningsbyråer för att informera om stängningen och plan för alternativa lokaler arbetas fram. Besökare informeras via skyltning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om att ge barn och ungdomar jämlika uppväxtvillkor genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Ungdomarna ska med ett modernt ledarskap ges god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv. Feriearbetande ungdomar är för nämndens verksamhet ett välkommet kapacitetstillskott och möjliggör en planering av semesteruttag och fortbildning.

Barnperspektivet ska genomsyra stadens alla verksamheter. Förvaltningen beaktar barnperspektivet så att barn och ungdom känner sig välkomna och trygga inom verksamheterna.

Staden som offentlig arbetsgivare är en viktig aktör i arbetet med målen i Agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt minskad ojämlikhet.

Nämndmål: Nämnden bidrar till att barn och ungdomar ges lika möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet

Beskrivning

Förvaltningen tillhandahåller platser för feriearbete, sommartid och under höstlovet, för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Under 2025 planeras för omkring 60 personer via Stockholmsjobb, som bidrar till att hjälpa människor som står utanför arbetsmarknaden att få ett jobb.

Förväntat resultat

Ungdomar får arbetslivserfarenhet och blir därmed mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål och en positiv samhällsutveckling genom att skapa kunskap kring begravningsverksamheten. Ett tydligt och professionellt förhållningssätt till olika trosbekännelsers behov och sedvanor är grunden i nämndens arbete för en ökad integration. Som en del i detta erbjuds förskolor och skolor fria visningar av världsarvet Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms stadsmuseum.

Förvaltningen deltar i ett samarbete med Kulturhuset och projektet Burb (Barns- och ungas rätt till begravningsplatsen). Projektet finansieras av Allmänna arvsfonden. Kulturhuset anordnar en utställning som startade i november 2023 om minnen, död, sorg och saknad och den riktar sig till barn- och ungdomar. Det finns även digitalt material kopplat till utställningen och en app som heter Be here then. De begravningsplatser som har inkluderats i arbetet är Strandkyrkogården, Skogskyrkogården, Galärvarskyrkogården och Järva begravningsplats. Projektet pågår år 2025 ut.

Nämndmål: Världsarvets Skogskyrkogårdens värden förmedlas till barn och unga.

Beskrivning

Stadens skolor erbjuds fria visningar av Världsarvet Skogskyrkogården i samarbete med Stockholms Stadsmuseum. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden samt bakgrunden till Unesco:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Förväntat resultat

Stockholms barn och unga har kännedom om Världsarvet Skogskyrkogården.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet för den enskildes behov. Värdighet och respekt är ledord för verksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell och begravningsplatser till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Årligen tar förvaltningen emot flera tusen telefonsamtal och mail som rör bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel.

I förvaltningens uppdrag ingår även att genomföra kremationer, kremationer i närvaro av anhörig, samt att expediera askor efter kremation. Förvaltningen erbjuder också ett utbud av olika typer av gravskötselavtal och planteringar.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet driftsattes under 2024 och har inneburit ett stort tillskott av främst kistgravar. Under 2025 utreds frågan om fler askgravlundar, med fokus på Brännkyrka kyrkogård. Förvaltningen tittar också på behovet av en ny minneslund på Skogskyrkogården.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande för projekteringen av den nya begravningsplatsen vid Järvafältet.

Förvaltningen har initierat och påbörjat ett stort tillgänglighetsprojekt som berör samtliga begravningsplatser. Projektet syftar till att öka tillgängligheten genom tydlig och enhetlig skyltning. God tillgänglighet handlar också om lättillgänglig information via kundtjänst och andra kanaler. E-tjänsten Hittagraven underlättar för att hitta gravar och i tjänsten går det även att beställa skötsel och plantering. Arbetet med att utveckla funktionerna på Hittagraven sker fortlöpande.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av god service och lyhördhet för den enskildes behov.

Beskrivning

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell och begravningsplatser till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar.

Järva begravningsplats öppnade under hösten 2024. Detsamma gäller även för nya gravkvarter för kistgravar på Råcksta begravningsplats, samt nya gravkvarter på Norra begravningsplatsen, togs i bruk under samma år. Efterfrågan på askgravlund har varit stor, varför frågan om ytterligare askgravlundar på Brännkyrka kyrkogård kommer att utredas under 2025.

Förvaltningens bokning och kundtjänst ger dagligen stöd och service i olika frågor kopplat till verksamhetsuppdraget. Kunderna består främst av begravningsbyråer, anhöriga samt kunder som vill beställa skötsel eller planteringar till gravar. Kundkontakterna sker via mail, telefon och vissa fall personliga besök och årligen tar förvaltningen emot flera tusen telefonsamtal och mail som rör bland annat bokningar av ceremonilokaler, kremeringar och gravsättningar samt frågor kopplat till gravrätt och skötsel. Inom nämndens myndighetsutövning finns bland annat ett uppdrag att medla vid olika tvister om behov uppstår. Det kan handla om val av begängelsemetod eller val av plats för gravsättning.

I förvaltningens uppdrag ingår att genomföra kremationer, kremationer i närvaro av anhörig, samt att expediera askor efter kremation. Arbetet kräver, förutom hög tekniskt kompetens även förmågan att möta anhöriga i sorg. Årligen genomförs cirka 7700 kremationer inom förvaltningens krematorier.

Förvaltningen erbjuder också ett utbud av olika typer av gravskötselavtal och planteringar.

Förväntat resultat

Nämnden tillhandahåller god service och en mångfald av gravskick.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verksamheterna mäter nöjdhet med bemötandet i sin kundgrupp	2024-01-01	2025-12-31

Nämndmål: Stadens begravningsplatser och begravningsverksamhet har god tillgänglighet

Beskrivning

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder.

Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården har utretts och arbetet med detta fortsätter också under 2025. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen (som ersätter den nuvarande) har utretts. Nya lösningar behöver ses över då tidigare förslag som tagits fram inte fungerat. Övriga tillgänglighetsåtgärder som görs löpande är exempelvis målning av trappnosar och olika beläggningsarbeten.

Förvaltningen ser över tillgängligheten på samtliga begravningsplatser. Arbetet syftar till att öka tillgängligheten genom tydlig och enhetlig skyltning.

God tillgänglighet handlar även om lättillgänglig information via kundtjänst och andra kanaler. E-tjänsten Hittagraven underlättar för att hitta gravar och i tjänsten går det även att beställa skötsel och plantering. Arbetet med att utveckla funktionerna på Hittagraven sker fortlöpande.

Stadens program för tillgänglighet, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024 -2028, har varit vägledande för byggandet av den nya begravningsplatsen vid Järva.

Förväntat resultat

Begravningsplatser och ceremonilokaler är anpassade för allas behov. Tillgängligheten till information är god och begriplig.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Upprustning och tillgänglighetsanpassning av servicestationer vid Norra begravningsplatsen.	2022-01-01	2025-12-31
Utveckla informationen på begravnning.stockholm	2024-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda en begravningsverksamhet som präglas av en hög tillgänglighet och god personlig service. En allt äldre befolkning, ger också behov av gravplatser oavsett trostillhörighet, kulturella sedvänjor eller sekulära val.

Alla besökare inklusive äldre ska känna sig trygga och välkomna till stadens begravningsplatser. Verksamheterna anpassar kontakt och service efter de äldres förutsättningar och behov i den mån det är möjligt.

Nämndmål: Äldre känner sig välkomna och trygga på stadens begravningsplatser

Beskrivning

Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Många äldre besöker nämndens anläggningar. Det är viktigt att de känner sig välkomna, trygga och upplever en god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Förväntat resultat

Äldre rapporterar ökad upplevd trygghet vid nämndens anläggningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel äldre som känner sig trygga på stadens begravningsplatser	75		År
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	
Mätning under 2025	2025-01-01	2025-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att låta begravningsplatserna vara välbesökta kulturmiljöer vars värden bevaras, vårdas och vid behov utvecklas.

Världsarvet Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Skogskyrkogården är uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer.

Under året kommer arbetet med ett program för Hållbara besök på världsarvet Skogskyrkogården att slutrapporteras och gå in i ordinarie linjeverksamhet. Också arbetet med att implementera den nationella världsarvsstrategin påbörjas, tillsammans med kulturnämnden och Stockholm Business Region AB, i samråd med kommunstyrelsen. Samarbetet med stadsmuseet och andra förvaltningar, bland annat gällande verksamhet på Visitors center samt utställningen om Skogskyrkogården, löper vidare under 2025.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kyrkogårdsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden och Stockholm Business Region AB, och i samråd med kommunstyrelsen, bidra till att långsiktigt implementera den nationella världsarvsstrategin avseende Skogskyrkogården	2025-01-01	2025-12-31

Nämndmål: Kulturarvet på stadens begravningsplatser bevaras, vårdas och synliggörs

Beskrivning

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta det kulturarv och de park- och naturmiljövärden som finns vid stadens begravningsplatser. En kulturhistorisk inventering av gravvårdar vid stadens begravningsplatser har genomförts och arbetet med att upprätta en bevarandeplan planeras. Under 2025 påbörjas arbetet med framtagandet av en strategi för bevarande respektive omplanering av gravkvarter på Skogskyrkogården. Syftet med detta är att få en långsiktigt hållbar begravningsplats som kan erbjuda nya gravplatser på sedan länge övergivna områden. Parallellt med detta ses kyrkogårdens gravvårdsbestämmelser över. Arbetet ska utmynna i ett gestaltningsprogram för Skogskyrkogårdens gravkvarter. Renovering av gamla gravmonument, staket och gjutjärnsdetaljer sker framför allt vid Norra begravningsplatsen.

Vård- och underhållsplaner är framtagna för samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Framtagande av vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården genomförs under 2025 och kommer därefter att börja arbetas efter.

Särskilda ljus- och mörkerplaner är framtagna för Sandsborgskyrkogården, Västberga begravningsplats och Brännkyrka kyrkogård och kommer därmed att under kommande år att

implementeras i verksamheten. Under 2025 planeras en ljus- och mörkerplan att tas fram för Norra begravningsplatsen, för att fortsatt främja bland annat djurlivet, utan att sänka tryggheten på stadens begravningsplatser. Under året kommer arbeten i enlighet med Sandsborgskyrkogårdens ljus- och mörkerplan att fortgå.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum fortsätter genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet av världsarvet Skogskyrkogården.

Förvaltningen har under hösten 2024 anställt en byggnadsantikvarie för att ha egen kompetens vid underhålls- och upprustningsprojekt.

Under 2025 påbörjas renovering av Skogskrematoriet med tillhörande kapell på Skogskyrkogården. Ett genomförandebeslut togs i kyrkogårdsnämnden i juni 2023. Därefter beslutade kommunfullmäktige i november att totalrenoveringen kan genomföras för att bevara byggnaden och att säkerställa dess kulturhistoriska värde.

Under 2025 kommer bekämpning av almsjuka att fortsätta och samtliga almar kommer att vaccineras. Olika trädvårdsåtgärder kommer utföras med syfte att skapa förutsättningar för stora, gamla träd med höga värden som även bidrar till olika ekosystemtjänster. Plantering av träd fortgår under 2025. I första hand kommer ofullständiga trädstrukturer som alléer att prioriteras respektive att återplantera träd som tidigare tagits bort

Allhelgonahelgen, Julafton och Mors dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna. Vid allhelgonahelgen beräknas cirka 100 000 besökare vid begravningsplatserna och då planeras för sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och personal på plats som kan svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven. En utvärdering har gjorts för 2024 och den kommer ligga till grund för planeringen för 2025.

Förväntat resultat

Kulturarvet vårdas och blir än mer tillgängligt och attraktivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bilfri Allhelgonadag på Norra begravningsplatsen	2025-01-01	2025-12-31
Framtagandet av en strategi för bevarande och omplanering av gravkvarter på Skogskyrkogården	2025-01-01	2026-12-31
Föryngring av träd och annan vegetation	2024-01-01	2025-12-31
Projektering av nytt kylhus på Skogskyrkogården	2024-01-01	2025-12-31
Restaurering av Skogskrematoriet med tillhörande kapell	2018-01-01	2026-12-31

Nämndmål: Världsarvet Skogskyrkogårdens värden förvaltas och förmedlas

Beskrivning

Skogskyrkogården är sedan 1994 uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagen förvaltningsplan.

Under 2025 kommer arbetet med ett program för Hållbara besök på världsarvet Skogskyrkogården att slutrapporteras och gå in i ordinarie linjeverksamhet. Under 2025 påbörjas arbetet med att implementera den nationella världsarvsstrategin, tillsammans med kulturnämnden och Stockholm Business Region AB, i samråd med kommunstyrelsen.

Skogskyrkogården är en populär plats att besöka i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är därför en viktig del i Unesco:s strävanden att medvetandegöra världsarven, detta både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också finnas. Särskilda barnvisningar erbjuds till skolorna.

Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Samarbetet med stadsmuseet och andra förvaltningar utvecklas inom ramen för arbetet med att implementera den nationella världsarvsstrategin. Sedan tidigare finns en samverkansgrupp med representanter från bland andra Arbetsmarknadsförvaltningen, Kyrkogårdsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet. Syftet är att hantera strategiska och operativa frågor som rör flera förvaltningar kopplat till världsarvet.

Förväntat resultat

Medvetenheten om världsarvet och dess värden ökar. Världsarvet Skogskyrkogården är ett tillgängligt och uthålligt besöksmål i Stockholm.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	60 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anpassa visningsverksamheten till att vi under restaureringstiden inte kan visa upp kapellen Tron, Hoppet och Heliga korset.	2024-01-01	2025-12-31
Slutrapportera projektet Hållbara besök	2024-01-01	2025-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att fokusera miljöarbetet mot åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall. Under året kommer det globala 2030-målet som syftar till biologisk

mångfald fortsatt att uppmärksammas. Förvaltningen fortsätter även arbetet med att minska koldioxidutsläpp genom att, sen lång tid tillbaka, ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna, men leds även ut i fjärrvärmenätet. Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna.

Stadens begravningsplatser ska ha höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till ökad biologisk mångfald. En mängd förstärkningsåtgärder inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden har genomförts och planeras, exempelvis en salamanderdamm, ängsytor med regelbunden slåtter, perennplanteringar och att död ved ska sparas. Mulm- och fladdermusholkar sätts upp för att skapa livsmiljöer för insekter och våtmarker återskapas.

Arbetet för en helt fossilfri skötsel av stadens begravningsplatser fortsätter under året. Förvaltningen byter ut fordon och maskiner till miljöanpassade alternativ och testar kontinuerligt nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Allt fler elfordon och arbetsmaskiner med eldrift eftersträvas.

Metallåtervinning från krematorier, är en viktig del i arbete för att skapa en hållbar livsmiljö och är ett arbete som fortsätter också under kommande år.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att fokusera miljöarbetet på åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall.

Kyrkogårdsförvaltningen har ett uttalat mål att gå från fossilfri till klimatneutral drift och i närtid bli en klimatpositiv del av Stockholms stad. Detta mål skall uppnås bland annat genom fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokol användning, all skötsel i egen regi, och kompetensutveckling av medarbetare.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska koldioxidutsläpp genom att sen lång tid tillbaka ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna men leds även ut i fjärrvärmenätet. Metallrester efter kremation återvinns. Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Vård- och underhållsplaner, som också inkluderar de gröna kulturvärdena, är framtagna till samtliga av förvaltningens kyrkogårdar och begravningsplatser utom Skogskyrkogården och Räcksta begravningsplats. Dessa slutförs under 2025.

Vi nyplantering av träd anläggs alltid växtbäddar med biokol. Biokolet får träden att må bättre och bidrar till att minska koldioxiden i luften. Förvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten och generell minskad konstbevattning.

Järva begravningsplats har en fossilfri skötsel och något bevattningssystem har heller inte anlagts av miljöskäl. Ambitionen är vidare att endast fleråriga växter på sikt ska erbjudas i förvaltningens gravskötselavtal, som ett mer miljövänligt alternativ.

Under 2025 läggs särskilt fokus kring Agenda 2030:s mål nr 15 som handlar om biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
 Andel upphandlingar som bidrar till cirkularitet	50 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Elproduktion baserad på solenergi	35 MWh	9 500 MWh	År
 Köpt energi i stadens organisation	6 GWh	1 735 GWh	År

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp genom att bland annat, sedan lång tid tillbaka ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften tas om hand för att värma ceremonilokalerna och krematorierna, men leds även ut i fjärrvärmenätet. Samtliga oljepannor är utbytta och därutöver arbetar förvaltningen med att förbättra isoleringen i byggnader och att använda mer elektriska maskiner för skötsel. Nämnden avser att under året ta fram uppföljningsbar statistik för nämndens koldioxidutsläpp.

Förvaltningen använder inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönyteskötseln av begravningsplatserna. Verksamheterna minimerar användningen av onödiga plast- och engångsartiklar. Kyrkogårdsförvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten, minskad användning av ettåriga växter och generell minskad konstbevattning.

Energieffektiviseringar har genomförts de senaste åren genom konvertering av eluppvärmda byggnader, styrning av elektriska system och utbyte av belysningsarmaturer. Arbetet kring fortsatta energieffektiviseringar fortsätter under 2025. Bland annat utreds möjligheten att förse fler byggnader med solceller.

Metallåtervinning från krematorier, är en viktig del i arbetet för att skapa en hållbar livsmiljö och är ett arbete som fortsätter också under kommande år.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Återvinningen ökar och därtill sker en minskning i nyttjandet av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel återvunnen metall efter kremation	100 %		År
Vattenförbrukning (bevattning och fastigheter)	250 000 m ³		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta kulturarv och förvalta och utveckla park- och naturmiljövärden vid stadens begravningsplatser. Begravningsplatser ska ha höga naturvärden och grönskötseln ska bidra till biologisk mångfald.

Arbete med ökad biologisk mångfald har fått ett ökat utrymme i verksamhetens dagliga drift och löper numera som en röd tråd genom alla projekt. Genom att lyfta frågor kopplade till biologisk mångfald tidigt i projekten har förvaltningen möjlighet att förankra arbetet med olika intressenter. Exempel på det är anläggningen av en askgravlund på Skogskyrkogården, där det skapats en salamanderdamm, ängsytor, perennplanteringar och att död ved sparats. På Järva begravningsplats finns ängsytor med regelbunden slåtter och våtmarker har återskapats. Anpassning för djurlivet är även en viktig del när förvaltningen tagit fram ljus- och mörkerplaner för begravningsplatserna.

Förvaltningen genomför en mängd förstärkningsåtgärder inom arbetet med att öka den biologiska mångfalden. Några av de insatser som planeras är att fasa ut ettåriga växter och att ersätta dem med fler perenner som bedöms gynna pollinatörer, spara vatten och minska transporter, att öka mängden död ved och långgräs och att bevara bo- och viloplatser i vissa naturtytor för att skapa en refug för djur.

Under 2025 kommer olika trädvårdsåtgärder att utföras med syfte att skapa förutsättningar för stora, gamla träd med höga värden som även bidrar till olika ekosystemtjänster. Plantering av träd fortgår under kommande år. I första hand kommer ofullständiga trädstrukturer som alléer att prioriteras respektive att återplantera träd som tidigare tagits bort

I arbetet med att öka den biologiska mångfalden finns även utmaningar. Gravrättsinnehavare och besökare kan uppleva det som att begravningsplatserna inte sköts när faunadepåer lämnas, högstubbar ställs, långgräsytor skapas eller att löven inte tas bort. Förvaltningen behöver därför jobba med information och attitydförändring både bland besökare och medarbetare.

Utöver detta omfattas begravningsplatser av Kulturmiljölagen (ej Strandkyrkogården och Järva begravningsplats), vilket innebär att begravningsplatserna "ska vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas". Denna lag innebär att länsstyrelsen inte alltid beviljar tillstånd att exempelvis ställa högstubbar eller lämna död ved och faunadepåer.

Stockholms stads Miljöprogram 2030 och Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad är vägledande i förvaltningens arbete med ökad biologisk mångfald.

Nämndmål: Stadens begravningsplatser är vackra och rofyllda kulturmiljöer med höga naturvärden

Beskrivning

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön och fyller även en funktion som park- och naturmiljö för stockholmare. De är vackra och rofyllda platser för den enskilde besökaren. För att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar stad med minskad klimatpåverkan arbetar förvaltningen med olika åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden inom begravningsplatserna.

Fler av de vård- och underhållsplaner som arbetats fram är nu klara och under kommande år kommer förvaltningen att arbeta utefter dessa. Valet av elektriska maskiner och arbetsfordon bidrar till minskat buller på begravningsplatserna.

Järva begravningsplats som invigdes under hösten 2024, är en ny kulturmiljö i ett kulturresevat. Meningen är att locka fler besökare till både begravningsplatsen och till kulturresevatet. Begravningsplatsens ceremonihus är planerat för ett breddnyttjande. Bland annat planeras för en ekumenisk gudstjänst under 2025 och fler evenemang tillkommer. Målsättningen att kunna öppna ceremonihuset för borgerliga vigslar.

Förväntat resultat

Begravningsplatserna är uppskattade besöksmål. Den biologiska mångfalden ökar. Bullret minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som rofyllda	84 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Insatser för att öka den biologiska mångfalden	2023-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål bland annat genom att vid utbyte av fordon och maskiner välja miljöanpassade alternativ. Tjänstebilar har bytts ut till el-, hybrid-, eller biogasdrivna fordon. Inom stadens begravningsplatser sker de flesta interna transporter med elfordon. Entreprenadmaskiner drivs av fossilfritt bränsle. Handhållna motordrivna redskap byts kontinuerligt ut mot eldrivna sådana. Under kommande år ska förvaltningen jobba vidare med utbyte av bland annat tjänstebilar till att enbart drivas på el.

Förvaltningen arbetar för att underlätta för stockholmare utan bil att besöka begravningsplatserna genom bättre och säkrare busshållplatser på Skogskyrkogården.

I samband med renovering och om- och tillbyggnad av fastigheter, utrustas de med laddplatser för förvaltningens fordon.

Nämndmål: Nämnden bidrar till att skapa effektiva och hållbara transporter.

Beskrivning

Nämndens tjänstebilar har bytts ut till el-, hybrid-, eller biogasdrivna fordon. Inom stadens begravningsplatser sker de flesta interna transporter med elfordon. Entreprenadmaskiner drivs av fossilfritt bränsle. Under kommande år ska förvaltningen jobba vidare med utbyte av bland annat tjänstebilar till att enbart drivas på el.

Handhållna motordrivna redskap byts ut mot eldrivna sådana. Förvaltningen arbetar för att underlätta för stockholmare utan bil att besöka begravningsplatserna genom bättre och säkrare busshållplatser på Skogskyrkogården. I samband med renovering och om- och tillbyggnad av fastigheterna utrustas de med laddplatser för förvaltningens fordon.

Förväntat resultat

Utsläppen minskar och transportarbete effektiviseras.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål bland annat genom arbetet för fossilfri drift av begravningsverksamheten, ett arbete som fortsätter under kommande år. På Råcksta- och Hässelby begravningsplatser och Bromma kyrkogård drivs skötseln i dag fossilfritt. Detsamma sker på den nyligen invigda begravningsplatsen i Järva.

Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna. Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel. Ett byte till eldrivna verktyg, bidrar inte bara till en bättre miljö utan också till en bättre arbetsmiljö för förvaltningens medarbetare, både i form av minskat ljud och minskade avgaser.

På Järva begravningsplats har inget bevattningssystem anlagts av miljöskäl. Ambitionen är också att endast fleråriga växter på sikt ska erbjudas gravrättsinnehavare som ett mer miljövänligt alternativ. Vid begravningsplatsen på Järva finns också våtmarker med biologisk rening som bidrar till en renare vattentillförsel till den närliggande Igelbäcken.

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framförallt till kapitel 3, om ett Stockholm med livskraftiga ekosystem och kapitel 6, om Ett giffritt Stockholm.

Nämndmål: Nämndens verksamheter bidrar till giffria miljöer

Beskrivning

Arbetet för en fossilfri skötsel av begravningsplatserna fortsätter under 2025. Fossilfri drift bedrivs idag på Bromma, Brännkyrka, Hässelby, Järva, Råcksta, Spånga och Västberga begravningsplatser där nästa steg är att uppnå emissionsfri drift.

Förvaltningen har höga ambitioner vid utbyte och inköp av maskiner till stadens samtliga begravningsplatser och elmaskiner köps in där så är möjligt.

Verksamheterna bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft på begravningsplatserna. Ett byte till eldrivna verktyg, bidrar inte bara till en bättre miljö utan också till en bättre arbetsmiljö för förvaltningens medarbetare, både i form av minskat ljud och minskade avgaser.

Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minskar användningen onödiga av plast och engångsartiklar.

Förvaltningen undviker helt kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Biogas används för driften av krematorierna. Metallrester efter kremation återvinns.

Kyrkogårdsförvaltningen har höga ambitioner att minska bevattning med dricksvatten genom uppsamling av regn och dräneringsvatten, minskad användning av ettåriga växter och generell minskad konstbevattning.

Våtmarker med biologisk rening på Järva begravningsplats, bidrar till en renare vattentillförsel till Igelbäcken.

Förväntat resultat

Utsläpp minskar och energianvändningen blir mer effektiv. Medarbetarna har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta miljö- och klimatsmarta beslut. Verksamheterna har en god arbetsmiljö med låga bullernivåer vilket även gynnar besökarna.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en god ekonomisk planering, en aktiv ekonomistyrning och en transparent uppföljning av verksamheten.

Förvaltningens lokalanvändning ska vara kostnadseffektiv och ändamålsenlig. Förvaltningen flyttade under 2024 till Palmfelt center och planerar för att flytta till stadens lokaler under 2027.

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus riktas mot kostnader för underhållsåtgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: Nämndens verksamhet präglas av god budgethållning

Beskrivning

Nämndens verksamhet präglas av effektivitet, resurshushållning och är en kostnadseffektiv verksamhet. Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med att stärka investeringsstyrningen och för att förbättra budgetföljsamheten, prognossäkerhet samt styrningen av investeringsprojekt.

Förvaltningens lokalanvändning är kostnadseffektiv och ändamålsenlig. Förvaltningen flyttade under 2024 till Palmfelt center och planerar för att flytta till stadens lokaler under 2027.

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus riktas mot kostnader för underhållsåtgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

Förväntat resultat

Effektivitet och transparens präglar förvaltningens planering och styrning. Chefer och medarbetare har god kunskap om hur budgeten fördelas och följs upp. Beredskap finns för justeringar under året. Prognossäkerheten är god.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i sin verksamhet erbjuda feriearbete till ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Ungdomarna ska med ett modernt ledarskap ges god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv.

Förvaltningen tillhandahåller feriejobb för 140 ungdomar under sommarlovet. Därutöver görs ett förnyat försök med att erbjuda ytterligare 30 ungdomar feriearbete på höstlovet, bland

annat ungdomar från Järva, när Allhelgonahelgen infaller. De kommer att bemanna begravningsplatserna tillsammans med förvaltningens medarbetare. Ferieungdomarna kommer bland annat vara behjälpliga med information om gravsatta.

Via den återkommande satsningen på Stockholmsjobb, som också skapar möjligheter för ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden, bidrar nämnden också till målet. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper.

Praktikplatser erbjuds till aspiranter från arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Förvaltningen planerar likt föregående år genomföra en särskild satsning, där aspiranter erbjuds praktik/arbetsträning på begravningsplatserna. Förvaltningen tar emot praktikanter från yrkesutbildningar, främst arborister, och fortsätter med det också under 2025.

Förvaltningens medarbetare har ett inkluderande och stödjande arbetssätt.

Förvaltningen följer de arbetsformer för företagssamverkan och upphandlingar som staden antagit. Förvaltningen har ett tätt samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, entreprenörer inom stenindustrin, leverantörer av upphandlade tjänster med flera. Olika samrådsorgan finns med, exempelvis en grupp med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen. Ett annat exempel är Transportgruppen, med aktörer som utför transporter av avlidna samt OAA (Omhändertagande av avlidna) tillsammans med bland annat Region Stockholm och begravningsbyråbranschen.

Staden som offentlig arbetsgivare är en viktig aktör i arbetet med målen i Agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt minskad ojämlikhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	170 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	60 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 st	Tas fram av nämnd	Tertial

Nämndmål: Nämnden bidrar till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter att tillhandahålla platser för feriearbete för ungdomar som ett första steg för dem in på arbetsmarknaden. Praktikplatser erbjuds till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer som står utanför arbetsmarknaden. Dessutom återkommande satsning Stockholmsjobb, som också skapar möjligheter för ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsmiljön på en begravningsplats är särskilt lämpad för ”grön rehabilitering” och det finns flera arbetsuppgifter som kan utföras utan direkta förkunskaper.

I samband med att verksamheten på Skogskyrkogården under 2025 tas över i egen regi, kommer också den egna personalstyrkan att utökas med 18 personer.

Förvaltningen kommer under 2025 att ta emot praktikanter från yrkesutbildningar och handleda dessa.

Förväntat resultat

Fler personer får arbetslivserfarenhet och blir mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

En växande befolkning ger ett behov av fler gravplatser. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål bland annat genom att möta upp behovet och erbjuda alla Stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet en mångfald av gravskick. Anpassningar görs vid befintliga begravningsplatser för att tillmötesgå efterfrågan på olika begravningstraditioner. Den bärande idén ska vara att olika gravskick integreras, om inte i samma gravkvarter, så i samma områden. Även månghundraåriga kyrkogårdar kan genom detta bidra till det moderna samhällets behov av integration och mångfald.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet togs i bruk hösten 2024 och innebar en ökning av framförallt kistgravar i norra Stockholm. Begravningsplatsen kommer att fortsätta att byggas ut.

Arbete fortsätter för att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund. Förvaltningen utreder möjligheten att anlägga askgravar på Brännkyrka kyrkogård. Ett eventuellt behov av ytterligare en minneslund på Skogskyrkogården har identifierats och kommer att undersökas vidare under 2025.

Inom ramen för Fokus Järva avser förvaltningen att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället. Aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att inviga och etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Nämndmål: Stockholmarna erbjuds en mångfald av gravskick

Beskrivning

I takt med att stadens invånare blir äldre, ökar också behovet av gravplatser. Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet eller annan bakgrund. Stadens begravningsplatser präglas därför av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder med mera.

Den nya begravningsplatsen på Järvafältet är togs i bruk under 2024 och innebar en ökning av antalet gravplatser i norra Stockholm, inte minst av antalet kistgravplatser som efterfrågats, kommer fortsatt att byggas ut.

För att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund, utreder förvaltningen frågan om askgravlund på Brännkyrka kyrkogård.

Ett eventuellt behov av ytterligare en minneslund på Skogskyrkogården har identifierats och kommer att utredas vidare under 2025.

Förväntat resultat

Utbudet av gravplatser ökar genom nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser och nybyggnation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra kommunikationsinsatser gällande Järva begravningsplats	2024-01-01	2025-12-31
Utreda ny minneslund på Skogskyrkogården	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att utveckla förvaltningens långsiktiga underhållsplanering. Förvaltningen är sin ringa storlek till trots personalintensiv varför det är viktigt att alla medarbetare kan bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat samt låg sjukfrånvaro. Goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv ges. Det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring. Arbetet med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för chefer och medarbetare fortsätter. Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp i ledningsgruppen.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande hälsosam arbetsmiljö. Verksamheterna arbetar för minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personlrörlighet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka om verksamheten så tillåter. Under 2025 kommer förvaltningen även att arbeta med att fördjupa kunskapen kring IA-anmälningar. Arbetet kommer att ske i samverkan med bland annat skyddsombud och riktar sig till samtliga anställda.

Under 2025 kommer förvaltningen fortsatt att implementera Stockholms stads nya chefsstruktur. Ansvarsfördelning inom de olika chefsrollerna kommer att ses över och strukturen implementeras sedan. Kopplat till chefsstrukturen är inga större förändringar planerade för 2025.

Förvaltningen flyttade under 2024 verksamheten på Hallvägen till Palmfelt center i Slakthusområdet i väntan på flytt till stadens lokaler som är planerad till 2027.

Arbetet med att stärka förvaltningens ledning och styrning fortsätter. Förvaltningens interna kommunikation ska fortsatt utvecklas, där närmaste chef är den centrala kommunikationskanalen.

Digitalisering

Förvaltningens arbete med att digitalisera arbetsätt och rutiner fortsätter under året. Verksamheterna ska på ett resurssmart och säkert sätt tillhandahålla tjänster av hög kvalitet och kunna möta även morgondagens utmaningar. Arbetet med att digitalisera arbetsätt och rutiner är också en möjlighet att skapa effektivitet och ge en ökad kvalitet i det interna arbetet. Som ett led i detta ska förvaltningens medarbetare utbildas, så att kunskapen och användningen av till exempel verksamhetssystemen Aveny och eDok höjs. Kyrkogårdsförvaltningen har en målsättning att arbetsätten ska uppfattas som moderna och tillgängliga i förhållande till de kundgrupper som vi dagligen arbetar med. I detta arbete ligger bland annat att öka takten i den digitala utvecklingen och att våra ärenden hanteras effektivt och säkert.

Inom förvaltningens myndighetsutövning fortsätter arbetet med att se över arbetsrutiner och arbetsätt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet. Arbetet sker i dialog med stadens jurister och i samverkan med storstadsregionerna, Svenska Kyrkan och SKKF (Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund).

Gällande den externa kommunikationen, fortsätter arbetet med att uppdatera och utveckla den digitala och komma bort från tryckt information. Webben begravning.stockholm är navet i kommunikationen med anhöriga. Informationen på stadens webbplats Tillstånd och regler ska utvecklas för att aktörer i branschen. Medarbetare involveras i arbetet med att se över innehåll och med ständiga förbättringar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	84	83	År
 Sjukfrånvaro	5,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,8 %		Tertial

Nämndmål: Kyrkogårdsnämnden är en bra arbetsgivare

Beskrivning

Förvaltningen har cirka 110 tillsvidareanställda och 150 säsongsanställda kyrkogårdsarbetare. För att säkerställa både nuvarande och framtida kompetensförsörjning ser förvaltningen över kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt.

I förvaltningen råder goda arbetsvillkor för samtliga medarbetare, där en trygg anställning är en självklarhet liksom en arbetsplats som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering. Goda möjligheter att kombinera föräldraskap och arbetsliv ges. Det råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med utbildningsinsatser inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet för chefer och medarbetare fortsätter kontinuerligt i förvaltningen. Förvaltningen ser också över fortbildningsinsatser för medarbetarna i de systemstöd som används. För att öka och främja samverkan och arbetsmiljöarbetet i verksamheten, arbetar förvaltningen löpande med att belysa vikten av skyddsombud inom samtliga områden.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som förebygger risker och skapar en inkluderande hälsosam arbetsmiljö. Verksamheterna arbetar för minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personalrörlighet. Medarbetarna uppmuntras till att vara engagerade, delaktiga, ansvarstagande samt ha ett professionellt och etiskt förhållningssätt. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka om verksamheten så tillåter.

Arbetet med att stärka förvaltningens ledning och styrning fortsätter. Förvaltningens interna kommunikation ska fortsatt utvecklas, där närmaste chef är den centrala kommunikationskanalen.

Förväntat resultat

En bra arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat. Digitala lösningar eller förändringar gällande administrativa processer leder till effektivitet och ökad kvalitet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
Andel bokningar som görs via WebAveny	45 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Revidera förvaltningens värdegrundsdokument	2023-01-01	2024-12-31

Nämndmål: Medarbetare och chefer har rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ger ett värdigt bemötande

Beskrivning

Insatser för att höja kunskapen hos förvaltningens medarbetare genomförs gällande lagstiftning som styr och reglerar nämndens uppdrag, exempelvis begravningslagen och förvaltningslagen. Även insatser för att höja kunskap och användning av verksamhetssystemen Aveny och eDok kommer att genomföras.

Medarbetarnas kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner följs upp vid medarbetarsamtalen. Förvaltningen arbetar med ledarutvecklingsinsatser där alla chefer involveras. Chefer ska stärkas i sitt ledarskap och ha verktyg att leda i förändring.

Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet vilket bland annat följs upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. Förvaltningen följer rekommendationer i dokumenten "Etiska riktlinjer vid gravgrävning" och "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

I linje med den gällande kompetensplanen sker löpande kompetensutveckling inom relevanta områden, samt omcertifieringar i de fall det behövs.

Digitalisering:

Verksamheterna ska på ett resurssmart och säkert sätt tillhandahålla tjänster av hög kvalitet och kunna möta även morgondagens utmaningar. Arbetet med att digitalisera arbetssätt och rutiner är också en möjlighet att skapa effektivitet och ge en ökad kvalitet i det interna arbetet. Som ett led i detta ska förvaltningens medarbetare utbildas, så att kunskapen och användningen av till exempel verksamhetssystemet Aveny och eDok höjs.

Kyrkogårdsförvaltningen har en målsättning att arbetssätten ska uppfattas som moderna och tillgängliga i förhållande till de kundgrupper som vi dagligen arbetar med. I detta arbete ligger bland annat att öka takten i den digitala utvecklingen och att våra ärenden hanteras effektivt och säkert.

Externt fortsätter arbetet med att uppdatera och utveckla den digitala och komma bort från tryckt information. Webben begravnung.stockholm är navet i kommunikationen med anhöriga. Informationen på stadens webbplats Tillstånd och regler ska utvecklas för att aktörer i branschen. Medarbetare involveras i arbetet med att se över innehåll och med ständiga förbättringar.

Förväntat resultat

Kompetenta medarbetare, nöjda kunder och besökare.

Tillgängligt ledarskap. Chefer stärks i sitt ledarskap och har verktyg att leda i förändring.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Delta i storstadssamverkan och i andra nationella sammanhang för utveckling av begravningsverksamheten	2023-01-01	2024-12-31
Dialog med begravningsbyråer via nyhetsbrev	2023-01-01	2025-12-31
Höja kunskap och användning inom hela förvaltningen av verksamhetssystemet Aveny och eDok	2024-01-01	2025-12-31
Höja kunskapen hos medarbetare gällande hållbarhet inom förvaltningens uppdrag, kopplat till stadens övergripande mål gällande exempelvis vattenanvändning, fossilfri drift, hållbar växtlighet och återbruk.	2024-01-01	2025-12-31
Omvärldsbevakning av andra verksamhetssystem	2023-01-01	2025-12-31
Se över och kvalitetssäkra förvaltningens myndighetsutövning, samt tillämpning utifrån gällande lagstiftning och begravningsprocess.	2024-01-01	2025-12-31
Undersöka samt följa stadens utveckling av digital brevlåda	2023-01-01	2025-12-31
Utveckla arbetssätt genom digitalisering av blanketter, e-signering mm	2023-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Medverkan i stadens krisorganisation

Nämnden har i linje med stadens ökade beredskap tagit fram en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. Planen uppdateras under året. I linje med förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vidtar förvaltningen åtgärder för att öka reciliensen i verksamheten. Arbete pågår till exempel med att ta fram rutiner för att jobba i en strömlös miljö, eller för att kommunicera med andra delar av förvaltningen i händelse av bortfall av telefoni och/eller internet.

Kyrkogårdsnämndens insatser ska säkerställa verksamheternas kontinuitet vid oönskade händelser samt värna om säkerheten på arbetsplatsen. Verksamheten ska fungera ändamålsenligt även vid oönskade händelser och information ska behandlas säkert enligt gällande lagar och riktlinjer.

Personella resurser i form av säkerhetssamordnare, krisledningsstab och krisorganisation finns upprättad och bemannad. Arbetet fortsätter med utveckling av rutiner och kontinuitetsplaner för att hantera oönskade händelser fortsätter också under 2025. En plan samt bemanning för organisation under höjd beredskap och krig är framtagen och ska implementeras i verksamheterna. Utgångspunkten är den planering som idag finns för kris och oönskade händelser.

De årliga risk- och sårbarhetsanalyserna identifierar verksamheternas kritiska åtaganden och åtgärder kan vidtas för att skydda och värna dessa. Syftet är att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid allvarliga och extraordinära händelser. I arbetet med beredskap ingår även att säkerställa kyrkogårdsförvaltningens krisförmåga.

Att ha uppdaterade lokala krisplaner/handlingsplaner är avgörande för hur väl en händelse kan hanteras och arbetet är ständigt pågående. Planerna ska vara anpassade efter rådande omvärldsförutsättningar och dessa förändras löpande. Medarbetare inom kyrkogårdsförvaltningen ska ha god kunskap om hur de ska agera om de ställs inför olika

oönskade händelser. Det kan till exempel handla om olycka, hot och våld men även en extraordinär händelse. Oavsett händelse är målet att förvaltningens medarbetare arbetar efter fastställda rutiner som syftar till att förvaltningens verksamhet kan fortgå.

Förvaltningen ska se över möjligheterna att återta verksamheter i egen regi bland annat för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

RSA genomförs för att minska sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa och minimera konsekvenserna om de ändå inträffar.

I linje med förvaltningens RSA har beslut tagits att bygga om anläggningarna 15C på Norra begravningsplatsen (för administration), och för Nya kylhuset (för bisättning). Arbetet är påbörjat och förväntas bli färdigt under våren 2025. Samma arbete planeras på Nya krematoriet samt Råcksta krematorium (för kremation), för att det ska vara förberett för att koppla in reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall. För arbetet på Råcksta inväntas bygglov och godkännande av länsstyrelse och arbetet planeras att starta under 2025.

Förvaltningen har ett avtal gällande bränsleförsörjning.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Nämnden bedriver ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete i verksamheten enligt stadens anvisningar exempelvis vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Kyrkogårdsförvaltning har sammanställt en lokal anvisning för att följa upp det systematiska arbetet inom informationssäkerhet. I den lokala anvisningen specificeras ansvarsfördelningen inom organisationen och rutinerna och aktiviteterna redovisas bland annat i ett årshjul. Informationsflödet uppfyller stadens krav om konfidentialitet, tillgänglighet, riktighet och spårbarhet.

Upphandling

Upphandlingar leder till inköp av varor och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet till ekonomiskt fördelaktiga villkor och att verksamheterna bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt. Aktiv avtalsuppföljning sker för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. God beredskap säkerställs i upphandlade verksamheter. Förvaltningen har rutiner för att kontinuerligt följa upp avtal och leverantörer, minst en gång under året och dokumenterar det.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	32 %	70 %	År
 Andel prioriterade avtal där uppföljning genomförts	100 %	82 %	År

Nämndmål: Förvaltningen har hög beredskap och stark rådighet inom begravningsverksamheten

Beskrivning

Nämnden ska i linje med stadens ökade beredskap ta fram och implementera en beredskapsplan som gäller hela spektrumet från mindre kris till och med krig. I linje med förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) vidtar förvaltningen åtgärder för att öka reciliensen i verksamheten. Under 2025 säkras tillräcklig strömförsörjning. Beslut om att bygga om anläggningarna 15 C (för administration), Nya kylhuset (för bisättning) och Nya krematoriet samt Råcksta krematorium (för kremation) finns, för att de ska vara klara för reservkraft vid allvarliga störningar i kraftnätet eller längre strömbortfall.

Förvaltningen bedriver ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete enligt stadens anvisningar vad gäller informationsklassning eller åtkomsthantering.

Nämndens upphandlingar leder till inköp av varor och tjänster som kännetecknas av hög kvalitet till ekonomiskt fördelaktiga villkor och att verksamheterna bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt. Aktiv avtalsuppföljning sker för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. God beredskap säkerställs i upphandlade verksamheter.

Förvaltningen kommer att återta verksamheter i egen regi, bland annat för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Förväntat resultat

Förvaltningen har en god beredskap för de kritiska samhällsfunktioner som ligger inom förvaltningens rådighet. Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet och dataskydd.

Förvaltningen har en god beredskap för att upprätthålla dess samhällsviktiga verksamhet.

Upphandlade verksamheter bedrivs med hög kvalitet och på ett långsiktigt hållbart sätt ställs krav på god beredskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anordna utbildning och workshop för nyckelpersoner om begravningsverksamhetens möjligheter och begränsningar vid allvarliga samhällsstörningar.	2023-01-01	2025-12-31
Tillse att manuella rutiner är dokumenterade, i händelse av en längre IT-störning, telefonistörning eller störning i elnätet.	2025-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg och förtroendegivande. Invånarna ska uppleva ett professionellt stöd i ett av livets mer utmanande skeden. Begravningsplatser och kyrkogårdar ska vara välskötta, belysta och tillgängliga och genom detta bidra till att skapa möjlighet till återhämtning och själslig rekreation för alla.

Verksamheten ska präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet, såväl arbetstekniskt som arbetsmiljömässigt. Under 2025 fortsätter arbetet med att förbättra den upplevda tryggheten hos såväl medborgare som medarbetare. Åtgärdande av skadegörelse och åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar vid de större begravningsplatserna.

Förvaltningen avser att intensifiera samverkan bland annat avseende trygghetsarbetet med Järva stadsdelsförvaltning, andra förvaltningar, fastighetsägare och civilsamhället kring Järva begravningsplats som driftsattes under hösten 2024. Inom ramen för Fokus Järva ska aktörer och boende i Järvaområdet involveras för att etablera begravningsplatsen och naturområdet som en fin och trygg plats för stockholmarna.

Nämndmål: Begravningsverksamheten präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet. Stadens begravningsplatser upplevs som trygga, välskötta och säkra.

Beskrivning

Säkerheten på begravningsplatserna har hög prioritet. Samråd med övriga storstadsförvaltningar sker med anledning av beredskap inför så kallade riskbegravningar. Gravstenssäkerheten är ytterst gravrättsinnehavarens ansvar men kyrkogårdsförvaltningen har tillsyn och följer upp gravstenssäkerheten. Medarbetare vid samtliga arbetsplatser genomgår regelbundet utbildningar i brandskydd och hjärt-och lungräddning.

Åtgärder genomförs som ökar tryggheten, exempelvis förbättrad belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar. Hög skötselnivå, god vinterväghållning, snabb sanering av klotter och åtgärdande av skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar i stor omfattning vid de större begravningsplatserna. Befintliga grindar låses nattetid för biltrafik på Skogskyrkogården, som ett led i att prova olika tekniska lösningar för ökad trygghet. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder som kan vidtas för att förhindra fortsatta stölder och annan brottslighet.

Arbetet med ljus-/mörkerplaner för de olika begravningsplatserna fortsätter. Planerna tas fram för att visa på behovet och prioriteringar av belysningsåtgärderna. Ljus-/mörkerplaner har tagits fram för Sandsborg, Västberga och Brännkyrka kyrkogårdar.

Efter att vård- och underhållsplaner för Skogskyrkogården är framtagen, vilket sker under 2025, kommer framtagande av ljus-/mörkerplaner för Norra begravningsplatsen samt för Skogskyrkogården att prioriteras.

Basen för förvaltningens säkerhetsarbete är tillförlitliga och säkra rutiner vid beställningar, kremationer och förvaring av kistor med stoft och urnor samt vid utlämning av urnor.

Förväntat resultat

Enstaka incidenter, men inga allvarliga avvikelser eller olyckor sker inom verksamheten. Besökarna upplever begravningsplatserna som trygga, välskötta och säkra. Inga skillnader utifrån kön finns för upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2025	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga	75 %		År
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som välskötta	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Samverka med Järva stadsdelsförvaltning och andra berörda kring Järva begravningsplats	2024-01-01	2025-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att stadens begravningsverksamhet ska upplevas som trygg, förtroendegivande och att anläggningarna tillmötesgår olika behov.

Var och en som kommer i kontakt med verksamheterna ska känna sig trygg i vetskapen om att bemötande och service utformas på ett likvärdigt sätt för alla medborgare. För att leva upp till målet om mänskliga rättigheter och en stad fri från diskriminering arbetar verksamheterna med att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt, icke-diskriminerande och tillgängligt arbetssätt. Verksamhetens statistik redovisas uppdelat på kön till exempel de brukarundersökningar som genomförs. Detta ger goda möjligheter till att skillnader mellan könen upptäcks och att arbete kan påbörjas för att utröna vad dessa skillnader beror på och vad som behöver åtgärdas. Fortlöpande kunskapsutbyte med begravningsentreprenörer och anhöriga medför att olika lösningar utvecklas för att tillmötesgå olika begravningsstraditioner.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Barnperspektivet ska vara närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Samverkan och samråd med olika intressenter görs vid planering av verksamheten. Allmänhetens och olika religiösa företrädares synpunkter är värdefulla för att utveckla kvaliteten i service och förvaltning.

För att öka invånarnas delaktighet och för att ta vara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser genomför förvaltningen olika aktiviteter. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra god dialog med medborgare. Deltagandet ger förvaltningen en möjlighet att förtydliga att platsen fortsatt är ett viktigt grönområde.

Förvaltningen har arrangerat och fortsätter under kommande år att arrangera studiebesök på Järva begravningsplats. Under 2025 kommer förvaltningen att vara värd för SKKF-konferensen med studiebesök på Norra begravningsplatsen och Järva begravningsplats.

Agenda 2030

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten genom att integrera arbetet i styrnings- och uppföljningsprocesser. Förvaltningen redogör under relevanta mål för hur verksamheterna bidrar till flera av målen i Agenda 2030 med särskilt fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet, fredliga och inkluderande städer och minskad klimatpåverkan. För att uppnå synergieffekter och en positiv förflyttning sker samverkan med relevanta nämnder i staden, myndigheter, civilsamhället och näringslivet.

Nämndmål: Verksamheten utgår från mänskliga rättigheter och är fri från diskriminering

Beskrivning

Nämnden anpassar fortlöpande befintliga anläggningar för att tillmötesgå olika behov. Tillgänglighetsanpassningar görs i samråd med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Det kan dock finnas en konflikt mellan fortsatta åtgärder och anpassningar av anläggningarna och de hänsyn som måste tas till olika kulturmiljöaspekter.

Verksamhetens statistik redovisas uppdelat på kön till exempel de brukarundersökningar som genomförs. Detta ger goda möjligheter till att skillnader mellan könen upptäcks och att arbete kan påbörjas för att utröna vad dessa skillnader beror på och vad som behöver åtgärdas.

Barnperspektivet ska vara närvarande vid planering och anläggning av begravningsplatserna. Världsarvet Skogskyrkogården erbjuder fria barnvisningar till skolor och förskolor.

Fortløpande kunskapsutbyte med begravningsentreprenörer och anhöriga medför att olika lösningar utvecklas för att tillmötesgå olika begravningsstraditioner. Förvaltningen medverkar bland annat i Järvaveckan för att möjliggöra god dialog med medborgare gällande begravningsplatsen på Järva.

Förväntat resultat

Ingen utsätts för diskriminering eller kränkande särbehandling inom nämndens verksamhetsområde.

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Driftbudget	Budget 2025	Budget 2024
Kostnader	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	6,0	7,4
Begravnings- och serviceavdelningen	155,4	157,4
Tekniska avdelningen	50,8	45,7
Bokning och gravrättsavdelningen	13,0	11,5
Administrativa avdelningen	24,4	25,5
Kapitalkostnader	79,6	50,0
Summa kostnader	329,2	297,5
Intäkter		
Avgifter	14,5	14,5
Fonduttag	10,0	10,0
Övrigt	9,0	10,0
Summa intäkter	33,5	34,5
Netto	295,7	263,0

Kyrkogårdsnämndens verksamhet är i ekonomisk balans. Begravningsverksamheten finansieras genom begravningsavgiften som fastställs av kommunfullmäktige. Begravningsavgiften år 2025 är 7,0 öre per skattekrona. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras i en begravningsfond till nästkommande budgetår.

Driftbudgeten ökas med 8 mnkr. Den största enskilda posten är ersättning för de extra transporter som kommer att uppstå i samband med restaureringen av Skogskrematoriet med tillhörande kapell. Den största förändringen i budgeten är kapitalkostnader som ökar med 31,8 mnkr jämfört med 2024. Förvaltningen har erhållit medel för ändrade arbetsmiljöregler vid transporter och även för höjda biogaspriser om totalt 9 mnkr. Serviceverksamheten, som innebär att erbjuda skötsel av gravplatser till gravrättsinnehavarna, ska vara självfinansierad. Investeringsbudgeten för 2025 är 176 mnkr varav 100 mnkr är avsatta för renoveringen av Skogskrematoriet. Övriga investeringsmedel ska bland annat finansiera ett nytt kylhus på Skogskyrkogården.

Investeringar

Investering	Budget 2025
Renovering Skogskrematoriet	100,0
Maskiner kv 11	6,0
Reservkraft	11,0
Ny bisättningslokal	25,0

Investering	Budget 2025
Utredningar	4,0
Övriga investeringar	30,0
Summa	176

Investeringsbudgeten för 2025 är 176 mnkr. Av dessa är 100 mnkr avsatta för renoveringen av Skogskrematoriet. I budget finns också särskilda medel avsatta för reservkraft, nytt kylhus på Skogskyrkogården och nya maskiner till kvarter 11 i samband med övergången till egen regi.

Övriga investeringar

Det kontinuerliga underhållet/förvaltningen av nämndens fastigheter (mark och anläggningar) sker i stor utsträckning i form av enskilda investeringar. Dessa kan kopplas till särskilda behov vilka framgår av följande tabell.

Åtgärder kopplade till VoUp	Säkra kulturhistoriska värden
Utbyte maskiner	Säkerställa driften
Skyltprogram	Tillgänglighet
Beläggningsarbeten	Tillgänglighet
Nya krematoriet	Säkerställa driften
Räcksta krematorium	Säkerställa driften
Renovering servicestationer - Norra bgpl	Tillgänglighet
Minneslund Norra	Säkerställa driften
Belysning kyrkogården	Säkerhet
Värmesystem i marken till kistintaget Norra kapellet	Säkerhet
2 st Laddstationer: 15C	Saknas till elbilar
Byte el- till vattenradiatorer) - Västberga	Energieffektivisering
Vård- och underhållsplan - Räcksta	Säkerställa kulturhistoriska värden
Nyanläggning askgravar - Brännkyrka kkg	Säkra driften
Vattenkar Räcksta	Säkerhet
Solpaneler - Räcksta bgpl	Energieffektivisering
Vattenläcka - Bromma kkg	Säkerställa driften
Minneslund Bromma	Säkerställa driften
Renovering minneslund - Spånga	Tillgänglighet
Wc ombyggnad för allmänhet - Sandsborgs kapell	Tillgänglighet
Tillgänglighetsanpassning busshållplatser - Skogskkg	Tillgänglighet
Namnpresentation och smyckning askgravlund - Sandsborg	Säkra driften
Belysningsåtgärder - Sandsborgs kkg	Tillgänglighet och säkerhet
Renovering Lewrentz trappa Almhöjden - Skogskkg	Tillgänglighet och säkra kulturhistoriska värden
Byte dåliga elledningar till stolpbelysningar - Skogskyrkogården	Säkerställa driften

Tabellen ovan visar hur förvaltningen inom ramen för 30,0 mnkr planerar att genomföra underhållsåtgärder av investeringskaraktär för 2025. Investeringarna styrs i form av projektplaner (i vissa fall förenklade) i linje med den så kallade Lilla Ratten, stadens projektprocess. Behovet av åtgärder följs upp inom respektive avdelning vid månadsvisa avdelningsmöten. Uppkomna behov av omprioritering av planerade åtgärder rapporteras till förvaltningsledningen. Två gånger per år följer förvaltningsledningen upp de prioriterade åtgärderna och ser om behov finns av omprioriteringar på grund av under året akut uppkomna behov av åtgärder.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 4,8 mnkr.

Omslutningsförändringar

Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 1,0 mnkr på grund av ökade intäkter från kremationer åt andra huvudmän.

Medel för lokaländamål

Övriga ekonomiska redovisningar

Ersättning till församlingar som förvaltar allmänna och enskilda begravningsplatser.

I Stockholm finns 12 församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Stockholms kyrkogårdsnämnd har, enligt Begravningslagen, rätt att lämna ett skäligt bidrag för driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats. Huvudmannens bidrag till församlingarna har utgått från de kostnader församlingarna haft för förvaltning av sina begravningsplatser/kyrkogårdar/kolumbarier.

Den 1 januari 2017 trädde ett nytt statligt ersättningssystem i kraft som ersatte det tidigare clearingsystemet. Det nya ersättningssystemet gäller den som innehar enskild begravningsplats och den som innehar allmän begravningsplats utan att vara huvudman. Det nya ersättningssystemet består av två ersättningsbelopp. En gravsättning utan gravrätt (minneslund/askgravlund) ersätts med 1478 kr. En gravsättning med gravrätt (kistgrav/askgravplats/kolumbarium) ersätts med 36 950 kr (1478 kr X 25 år). Ersättningsnivåerna kommer att omprövas vart femte år. I samband med införandet av de nya ersättningsbeloppen för gravsättning gjordes en översyn av bidragsgivningen till församlingarna.

Bidragen för 2025 utges i ett till församlingarna garanterat belopp. Det finns församlingar som har få gravsättningar men som har kostnader för drift och underhåll och som därför inte kompenseras fullt ut av de nya ersättningsnivåerna. Garantibeloppets storlek bygger därför på det bidrag som nämnden tidigare gett församlingarna. Skulle antalet gravsättningar och ersättningarna för dessa överstiga garantibeloppet kan församlingen tillgodoräkna sig hela ersättningen. De enskilda huvudmännen såsom Judiska församlingen, Katolska församlingen och Stiftelsen Stora Sköndal, bedriver begravningsverksamhet på egen mark. Dessa begravningsplatser är inte allmänna begravningsplatser. De ges ersättning per gravsättning inom ersättningssystemet och omfattas inte av garantibelopp.

Särskilda bidrag	3 000
Förväntad kostnad utöver garantin	4447
Adolf Fredriks församling	968
Domkyrkoförsamlingen	786
Engelbrekts församling	486
Farsta församling	573
Gustav Vasa församling	1 676
Hedvig Eleonora församling	519
Hägerstens församling	1 180
Högalids församling	1 048
Katarina församling	1 244
Maria Magdalena församling	844
S:t Johannes församling	1 248
Västermalms församling	1 983
Summa	20 000

Systematiskt kvalitetsarbete

För att förverkliga Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering kommer förvaltningen under 2025 arbeta med att fortsatt implementera kvalitetsprogrammets förhållningssätt inom förvaltningen. Som en del i att implementera kvalitetsprogrammet ser förvaltningen över rutiner och arbetssätt när det gäller hantering av synpunkter och klagomål. Synpunkter och klagomål från medborgare är vägledande för utvecklingsarbetet.

Förvaltningens arbete med väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt intern kontroll är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att förebygga, upptäcka och åtgärda oönskade händelser, samt säkra tillgångar, förhindra förluster och oegentligheter kan god kvalitet skapas i hela nämndens verksamhet. Under 2025 kommer förvaltningen att fokusera ännu mer på arbetet med VoR och intern kontroll.

Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och förhindra allvarliga fel och skador. Ett reviderat system för intern kontroll bifogas till verksamhetsplanen.

Förvaltningen samverkar för innovation och strategiska digitaliseringsfrågor med olika aktörer bland annat stadsledningskontoret och övriga förvaltningar. En ökad digital kompetens och kompetensutveckling att använda digitala verktyg effektivt prioriteras. Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge effektivare, snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster. Förvaltningen deltar även i olika sammanhang över landet för att sprida och ta del av idéer och metoder som rör förvaltningens verksamhetsområden. Med hjälp av digitala verktyg, kan en bättre helhetssyn av verksamhetens frågor uppnås.

Under året fortsätter också arbetet med att kvalitetssäkra arbetssätt kopplade till förvaltningens myndighetsutövning. Genom tydliga processbeskrivningar och riktlinjer, säkerställs medarbetares handlingsutrymme.

System för hantering av synpunkter och klagomål

Kyrkogårdsförvaltningen värdesätter synpunkter och klagomål från medborgare, anhöriga och medarbetare. Synpunkter kan innefatta både beröm, klagomål, idéer eller förbättringsförslag. För att kunna rätta till fel och brister och utveckla och förbättra verksamheten har förvaltningen rutiner för att ta hand om de synpunkter som invånarna har. Utöver att lämna sina synpunkter direkt till förvaltningens medarbetare kan synpunkterna lämnas via brev, e-post eller via e-tjänsten Tyck Till.

Förvaltningen sammanställer och analyserar samtliga inkomna synpunkter och klagomål årsvis för att identifiera utvecklingsområden.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar nämndens arbete framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
- Mål 7 - Hållbar energi för alla
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Mål 13 - Bekämpa klimatförändringar
- Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Övrigt

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2024-12-11